

Adiyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ders: Sosyal Bilgiler

Sınıf: 5

Ünite: 2

Adiyaman

2021

Bu Çalışma İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Koordinasyonunda

Gerger İmam Hatip Ortaokulu

Kahta Kubilay Ortaokulu

Katkılarıyla hazırlanmıştır.

DERS: SOSYAL BİLGİLER

SINIF: 5

ÜNİTE NO: 2

ÜNİTE ADI: KÜLTÜR VE MİRAS

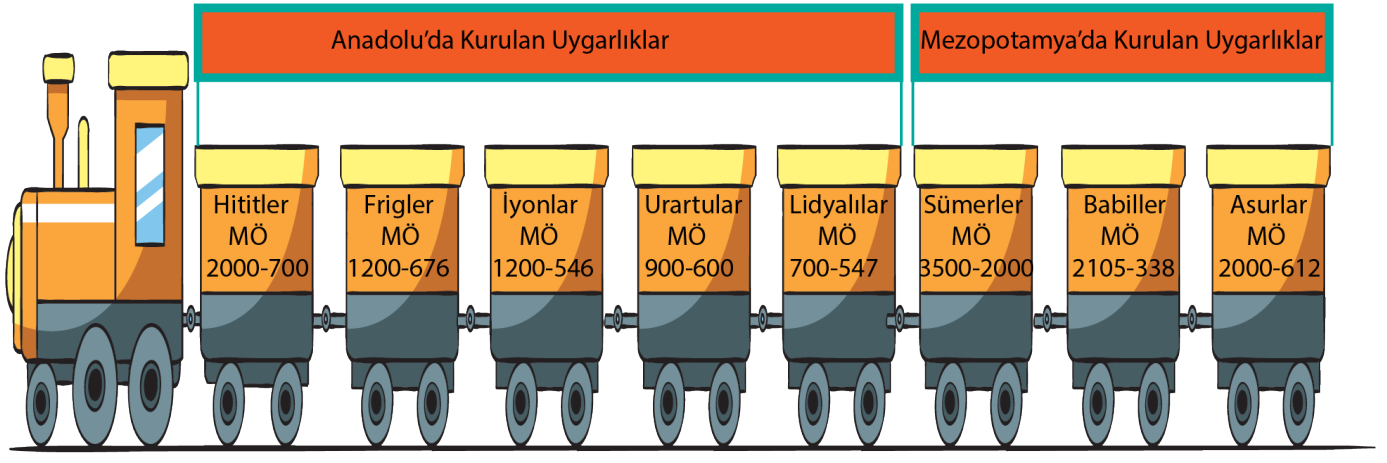
UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

Uygarlık: Bir ülkenin veya bir toplumun maddi ve manevi varlıklarını; düşünce, sanat, bilim ve teknoloji ürünlerinin tümüne uygarlık denir.

Anadolu ve Mezopotamya bölgelerinde geçmişte bir çok uygarlık kurulmuş ve yaşamıştır.

Anadolu: Günümüzde Türkiye topraklarının büyük bir kısmının olduğu bölgedir.

Mezopotamya: Dicle ve Fırat Nehirleri arasında kalan bölgedir.

Anadolu Uygarlıkları

1-Hititler:

- ◇ İç Anadolu'da Kızılırmak Nehri çevresinde kurulmuştur.
- ◇ Başkentleri Hattuşaş'tır.
- ◇ Devleti Kral yönetirdi, yardımcısı ise Tavananna adı verilen kraliçeydi.
- ◇ Devletin önemli işleri Pankuş adı verilen mecliste karara bağlanırdı.
- ◇ Çok tanrılı dine inanırlardı.
- ◇ Krallar, tanrılara hesap vermek amacıyla anal adı verilen yıllıklar tutarlardı.
- ◇ Hititler Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısı ve Mısırlılardan öğrendikleri hiyeroglif yazısının kullanmışlardır.

***Hitiler, Kuzey Suriye topraklarına hakim olmak için Mısırlılar ile yaptıkları mücadeleler sonrasında Kadeş Antlaşması imzalamıştır. Bu antlaşma insanlık tarihinin ilk yazılı antlaşması olmuştur.

***Kralların tanrılara hesap vermek amacıyla tuttıkları anal adı verilen yıllıklar, tarih yazıcılığının başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

2-Frigler:

- ◇ Sakarya Irmağı'nın çevresinde kurulmuştur.
- ◇ Başkenti Gordion'dur.Krallarına Midas adı verilirdi.
- ◇ Geçimlerini tarım ve hayvancılıkla sağarlardı.
- ◇ Çok tanrılı dine inanırlardı.
- ◇ Kibele, Friglerin en büyük toprak ve bereket tanrıçasıdır.
- ◇ Tapates adı verilen halı ve kilim dokumuşlardır.
- ◇ Maden işçiliğinde oldukça ilerlemişlerdir.
- ◇ Friglerin yaptığı Fibula adı verilen çengelli iğneler günümüzde kullanılan çengelli iğnelerin ilk örneğidir.

3-Lidyalılar:

- ◇ Gediz ve Menderes Vadileri arasında kalan bölgede yaşamışlardır.
- ◇ Başkentleri Sardes'tir. (Bugünkü Manisa)
- ◇ Krallıkla yönetilirdi ve çok tanrılı dine inanırlardı.
- ◇ Tarihteki ilk ticaaret yolu olan Kral Yolu'nun bir kısmını inşa etmişlerdir.

***Lidyalılar parayı icat eden uygarlıktır. Paranın icadı ile ticari hayatta kullanılan takas (değiş-tokuş) usulü sona ermiştir.

4-Urartular:

- ◇ Doğu Anadolu'da Van Gölü çevresinde kurulmuşlardır.
- ◇ Başkentleri Tuşpa'dır, çok tanrılı bir dine inanmışlardır.
- ◇ Ölümden sonra yaşama inandıkları için ölen kişilere oda mezar yapmışlardır.
- ◇ Tarım ve hayvancılığa önem vermişler, tarımı geliştirmek için Şaman adı verilen su kanalları yapmışlardır.
- ◇ Urartular eserlerinde genellikle taş kullanmışlardır. Bu nedenle günümüzde birçok Urartu kalıntısı mevcuttur. Bunun en güzel örneği Urartulardan kalan Van Kalesi'dir.

5-İyonlar:

- ◇ Ege Bölgesinin kıyı kesimlerinde hüküm sürmüşlerdir.
- ◇ Şehir devleti halinde yaşamış olup belirli bir başkentleri olmamıştır.
- ◇ Şehir devletlerine polis adı vermişlerdir.
- ◇ Deniz ticaretini geliştirmişler Akdeniz ve Karadeniz'de koloniler kurmuşlardır.
- ◇ Çok Tanrılı dine inanmışlardır.
- ◇ İyonlarda demokratik bir yönetim anlayışı vardır.
- ◇ Artemis Tapınağı, Celsus kütüphanesi ve Efes Antik Tiyatrosu günümüze kalan eserleridir.
- ◇ İyonlar Fenike alfabesini öğrenerek bu alfabenin batıya aktarılmasını sağlamışlardır.

***İyonların demokratik yönetim anlayışının sağladığı özgür düşünce ortamı onların bilim, sanat, astronomi, tıp ve felsefe alanında ilerlemelerini sağlamıştır. Thales, Pythagoros Hipokrates, Herodot gibi önemli bilim insanları bu dönemde yaşamışlardır.

Mezopotamya Uygarlıkları

1-Sümerler:

- ◇ Mezopotamya'da kurulmuş ilk uygarlık olarak bilinirler.
- ◇ Ülkeyi Patesi adı verilen rahip krallar yönetiyordu.
- ◇ Çok Tanrılı bir din anlayışına sahiptirler.
- ◇ Ziggurat adı verilen tapınaklar inşa edip bunları ibadethane, okul, rasathane ve depo olarak kullanmışlardır.
- ◇ Çivi yazısını icat ederek insanlık tarihine önemli katkıda bulunmuşlardır.
- ◇ Tekerleği icat eden ilk uygarlık da Sümerler olmuştur.
- ◇ Ay yılı esas alınarak takvim hazırlamışlardır.

*** Yazının icadı günümüzde tarihin başlangıcı olarak kabul edilir.

2-Asurlar:

- ◇ Mezopotamya'nın kuzeyinde kurulmuş bir uygarlıktır.
- ◇ Krallıkla yönetilmiştir. Başkenti Ninova'dır.
- ◇ Mezopotamya ile Anadolu arasında ticaret yapmak için Karum adı verilen ticaret merkezleri kurmuşlardır.
- ◇ Asur tüccarlarına ait olan Kültepe (Kayseri) tabletleri, Anadolu'da yazılı dönemin ilk örnekleri olmuştur.
- ◇ Dünya'nın ilk kütüphanesini kurmuşlardır.

***Asurlular, Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısını Anadolu'ya getirerek Anadolu uygarlıklarının yazı ile tanışmalarını sağladılar.

3-Babiller:

- ♦ Fırat Nehri kenarında kurulmuşlardır.
- ♦ Krallıkla yönetilirlerdi. Başkentleri Babil'dir.
- ♦ En önemli kralları olan Hammurabi tarihte ilk anayasa olan Hammurabi Yasalarını yapmıştır.
- ♦ En önemli eserleri Babil Asma Bahçeleri ve Babil Kulesi'dir.

***Anayasa kullanmaları dolayısıyla hukuk devleti anlayışının ilk defa Babiller döneminde ortaya çıktığı söylenebilir.

ÇEVREMİZDEKİ GÜZELLİKLER

Doğal Varlık: Doğada insan eli değmeden oluşan, gezilip görülebilecek eşsiz güzellikteki yerler ve unsurlardır.

Örneğin: Manyas Kuş Cenneti, Trabzon Uzungöl, Nevşehir Peribacaları, Ağrı Dağı, Denizli Pamukkale, Antalya Düden Şelalesi.

Tarihi Mekân: Geçmişte yaşamış insan topluluklarına ait kalıntıların bulunduğu yapı ve alanlara **tarihi mekân** adı verilir.

Örneğin:
Nemrut Dağı
Milli parkı, Efes Antik
Kenti, İshak Paşa Sarayı,
Sümela Manastırı,
Topkapı Sarayı.

Geçmiş uygarlıklardan kalan kalıntı ve eserlere ise **tarihi eser** denir. Örneğin Galata Kulesi, Cendere Köprüsü, Malabadi Köprüsü... Geçmişten bizlere kalan ve tarihi değer taşıyan eşyalar ise **tarihi nesne** olarak adlandırılır. Bunlar kılıç, vazo, takı, tarım aletleri olabilir

KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ

Kültür: Bir toplumda nesilden nesile aktarılarak yaşatılan gelenek, görenek, inanış, düşünce ve sanat varlıklarının tümüne **kültür** denir. Yemekler, halk oyunları, mimari yapılar, geleneksel el sanatları, kıyafetler, halk ozanları ve türküler ülkemizin kültürel özelliklerini oluşturan unsurlara örnektir.

Yemeklerimiz, halk oyunlarımız, gelenek ve göreneklerimiz, geleneksel el sanatlarımız ilimizden ilimize farklılık göstermesi kültürel zenginliğimizin kanıtlamaktadır.

YEMEKLERİMİZ	
Adana	Adana kebabı
Adıyaman	Çiğköfte
Gaziantep	Baklava
Erzurum	Cağ Kebabı
Bursa	İskender Kebabı
Edirne	Çiğer Tava
Trabzon	Lahana Dolması
Hatay	Kâğıt Kebabı
Aydın	Zeytinyağlı Börülce
Kayseri	Mantı

HALK OYUNLARIMIZ	
Karadeniz	Horon
Doğu ve Güney Doğu Anadolu	Halay
Ege Bölgesi	Zeybek
Marmara Bölgesi	Karşılama
İç Anadolu Bölgesi	Kaşık

GELENEKSEL EL SANATLARIMIZ	
Isparta	Halicilik
Tokat ve Muğla	Bakırcılık
Kütahya	Çinicilik
Manisa	Çömlekçilik

Dünya üzerindeki en eski halılardan biri olan
Pazırık halısı en eski Türk halısıdır.
Yaklaşık 2300 yaşındadır.

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM

BAYRAMLARIMIZ

Milli Bayramlar

- ◆ 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- ◆ 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
- ◆ 15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü
- ◆ 30 Ağustos Zafer Bayramı
- ◆ 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

Dini Bayramlar

- ◆ Ramazan Bayramı
- ◆ Kurban Bayramı

Mevsimlik Bayramlar

- ◆ Nevruz (21 Mart)
- ◆ Hıdırellez (6 Mayıs)

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

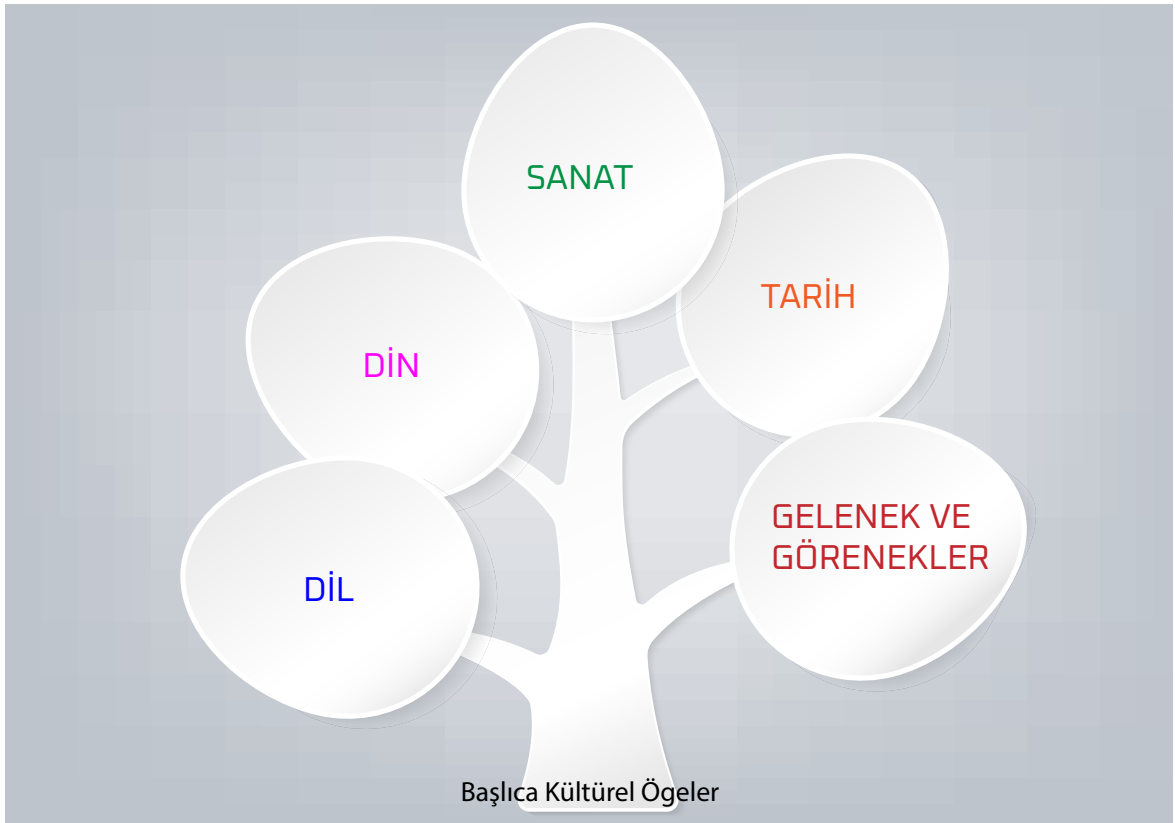
Kültür, geçmişten günümüze aktarılırken zaman içinde değişimlere uğrayabilir. Geçmişten gelen kültür mirasını alan yeni nesil, yaptığı yeniliklerle kültürün gelişmesine katkı sağlar. Bazı kültürel unsurlar zaman içinde yerini yepyeni değerlere bırakabilir. Örneğin; geçmişte insanlar sadece haftanın belirli günlerinde kurulan mahalle pazarlarından alışveriş yaparlardı. İnsanlar meyve, sebze ve kıyafet gibi çeşitli ihtiyaçlarını mahalle pazarlarından karşılardı. Günümüzde insanların önemli bir kısmı, alışveriş yapmak için her zaman açık olan çarşılarla ve alışveriş merkezlerine de gitmektedir.

Kültürün, değişime uğramasının birçok sebebi vardır. Televizyon, Genel Ağ, akıllı telefon gibi kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması insanlar arasındaki kültürel etkileşimi hızlandırmaktadır. Teknolojinin gelişmesi bir ülkenin kültürel unsurlarının, başka ülkelerde yaşayan insanlar tarafından tanınmasını sağladığı gibi değişime uğramasına da sebep olmaktadır.

Sanayileşmenin gelişmesi ile birlikte şehir merkezlerindeki iş imkânı artmış ve insanlar çalışmak için sanayisi gelişmiş şehirlere göç etmişlerdir. Toplumun farklı kesimlerinin bir arada yaşaması, köyden göç eden bazı insanların kültürel değerlerinin değişmesine neden olmuştur. Örneğin; köyde açık alanlarda düğün yapan insanlar, şehirde diğer insanların gürültüden rahatsız olmaması için düğünlerini salonlar gibi kapalı alanlarda yapmaktadır.

Dil, kültürün önemli unsurlarından biridir. İnsanlar kültürlerini dil yoluyla gelecek nesillere aktarırlar. Genel Ağ'ın gelişmesi ve yaygınlaşması ile beraber dilimize daha fazla yabancı kelime girmeye başlamıştır. Günümüzde sosyal medyanın devreye girmesi bu süreci daha da hızlandırmıştır. Günlük yaşamda bazı insanlar Türkçe ve yabancı kelimeleri aynı cümle içinde kullanabilmektedir. Bu durum dilimizin özünü kaybetmesine ve gelecek nesillere yanlış aktarılmasına neden olabilmektedir.

Kültürel unsurlarımızdan biri de yemeklerimizdir. Aile üyeleri yer sofrası etrafında toplanır. Yemek çeşitleri birer tabağa konur ve tek bir tabaktan yenir. Günümüzde bu uygulama azalmaktadır. Aile üyeleri bir masa etrafında toplanmakta ve herkes kendine ait tabaktaki yemeği yemektedir.

ETKİNLİK ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki Kutucukları doğru seçenek ile eşleştiriniz.

1) Adıyaman'da bulunan tarihi eserlerimizden biridir.

İyonlar

2) Ege yöresine ait bir halk oyunudur.

Mezopotamya

3) Geçmişte Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki bölgeye verilen addır.

Zeybek

4) Anadolu'ya yazıyı getirerek tarih çağlarını başlatan uygarlıktır.

Asurlular

5) Hipokrat, Pisagor, Tales gibi bilim insanlarını yetiştiren uygarlıktır.

Nemrut Dağı-
Ören Yeri

B) Aşağıdaki ifadelerde yer alan boşlukları verilen kelimelerden uygun olanlarla doldurunuz?

Yazı

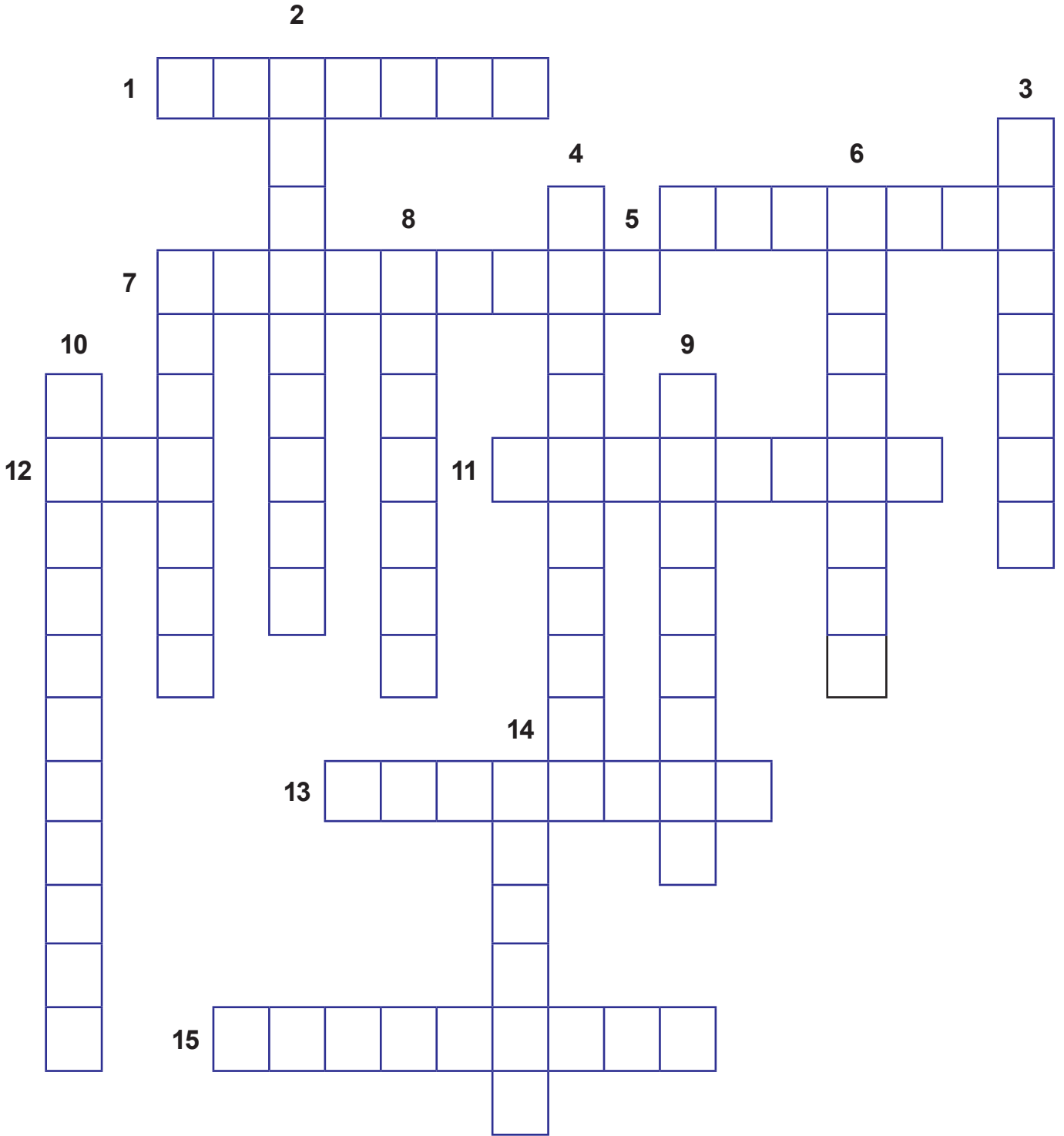
Urartular

Dini

Lidyalılar

Kültür

1. Ramazan ve Kurban bayramları ..... bayramlarımızdır.
2. .... tarihte ilk defa madeni parayı kullanarak takas (değiş-tokuş) usulüne son veren uygarlıktır.
3. Tarih çağlarının başlamasını sağlayan ..... Sümerler tarafından M.Ö. 3200'lü yıllarda Mezopotamya icat edilmiştir.
4. Şamran Kanalı, Van Kalesi Şamran Kanalı gibi tarihi eserler .....'dan kalmadır.
5. Bir toplumda eskiden beri devam eden, kuşaktan kuşağa aktarılan, maddi ve manevi değerlere ..... denir.

C) Aşağıdaki soruları cevaplayarak bulmacayı doldurunuz.

SOLDAN SAĞA

1. Anadolu'da ticaret kolonileri kuran ve yazıyı Anadolu'ya tanıtan Mezopotamya uygarlığının adı
5. Şehir devletleri halinde yaşadılar, başkentleri yoktur, Efes, Milet, Foça, İzmir önemli şehirleri olan uygarlığın adı
7. Halk oyunlarımızdan Horon oyununun oynandığı bölgenin adı
11. "Hammurabi Kanunları" adıyla tarihte bilinen ilk anayasayı hazırlayan uygarlığın adı
12. Halk oyunlarımızdan Zeybek oyununun oynandığı bölgenin adı
13. Mezopotamya'da kurulan ilk uygarlıktır. "Ziggurat" denilen tapınakları gözlemevi olarak kullanan uygarlığın adı
15. Baklavası ile meşhur şehrin adı

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. "Şamran" adı verilen su kanallarını yapan, mezarlarını oda biçiminde yapıp içine eşyalarını koyarak ölümden sonraki hayata inanan Anadolu uygarlığının adı
3. "Fibula" denilen çengelli iğneyi, kilim ve seramiği kullanan Anadolu uygarlığının adı
4. Tarihte bilinen ilk madeni parayı kullanan ve takas (değiş-tokuş) usulünü kaldıran Anadolu uygarlığının adı
6. Doğal güzelliklerimizden Peribacalarının bulunduğu şehrin adı
8. Doğal güzelliklerimizden Pamukkale Travertenlerinin bulunduğu şehrin adı
9. "Anıl" denilen yıllıklar ile tarih yazıcılığını başlatan Anadolu uygarlığının adı
10. Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye verilen ad
14. Selimiye Camiisinin bulunduğu şehrin adı

D) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D" yanlış olanların başına "Y" harfini yazınız.

1. (.....) Hititlerde devlet yönetiminde alınacak önemli kararlar Pankuş denilen mecliste görüşülürdü.
2. (.....) Friglerin en büyük toprak ve bereket tanrıçalarına Tapates denir.
3. (.....) İshak Paşa Sarayı ve Efes Antik Kenti tarihi nesnelere örnektir.
4. (.....) Horon Ege Bölgesine ait bir halk oyunudur.
5. (.....) Ülkemiz genelinde kültürel özellikler birbirleriyle tamamen benzerlik göstermektedir.
6. (.....) Hıdırellez mevsimlik bayramlarımızdandır.
7. (.....) Kurban Bayramı milli bayramımızdır.
8. (.....) Tarihteki ilk anayasa olan Hammurabi Kanunları Babiller tarafından yapılmıştır.

1. Doğada insan eli değmeden oluşan, gezilip görülebilecek eşsiz güzellikteki yerler ve unsurlar doğal varlık olarak nitelendirilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal varlıklara örnek olarak gösterilebilir?

Cendere Köprüsü

Topkapı

Pamukkale

Nemrut Dağı-Ören Yeri

2. İlk Çağ Uygarlıklarının;

- I. Toprağı işleyerek tarımla uğraşmaları,
- II. Mağara duvarlarına resimler çizmeleri,
- III. Toplayıcılıkla beraber avcılık yapmaları

faaliyetlerinden hangileri insanların üretim yaptıklarını gösterir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III.

3. Friglerde öküz öldürenin ve saban kıranın cezası ölümdü.

Bu durum Friglerin daha çok hangisine önem verdiğinin kanıtıdır?

- A) Tarım
- B) Sanat
- C) Edebiyat
- D) Madencilik

4. I. Millet olma bilincimizi arttırır.
II. Dargınlıklar, küskünlükler son bulur
III. Toplumsal sorunlara yol açar.
IV. Birlik ve beraberliğimizi güçlendirir.

Yukarıdaki ifadelerden hangileri bayramlarımızın bizlere sağladığı kazanımlardandır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5.

Yukarıdaki görsellerden hareketle:

- Sümerlerin gözlemevi (rasathane) kurmaları,
- Ay takvimini icat etmeleri,
- Gökyüzünü, gezegenleri incelemeleri

Yukarıdaki açıklamaya göre Sümerler'in hangi alanda ilerlemelerine katkıda bulunmuştur?

- A) Astronomi
- B) Askeri
- C) Edebiyat
- D) Siyaset

6. İlkçağ uygarlıklarından olan Urartuların:

- Mezarlarını oda biçiminde yapmaları
- Ölen kişinin eşyalarıyla gömülmesi

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Astronomi de gelişmiş olduklarını
- B) Ölümden sonraki hayata inandıklarını
- C) Madencilikte ileri gittiklerinin
- D) Ölen kişileri çok sevdiklerinin

7.

1	İshak Paşa Sarayı		✓
2	Düden Şelalesi		✓
3	Cendere Köprüsü	✓	
4	Peri Pacaları		✓

Yukarıda hangi numara ile gösterilen yerde hata yapılmıştır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

8. İyonlarda ilk kez güneş tutulması hesaplanmış ve dünyanın yuvarlak olduğu ileri sürülmüştür.

Verilen açıklamadan hareketle aşağıdaki yaygılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tek tanrılı dine inandıklarına
- B) Tarım ile uğraştıklarına
- C) Bilimsel çalışma yaptıklarına
- D) Yerleşik bir yaşam sürdürdüklerine

9. Kültürel unsurun bir ögesi olan düğünlerimiz eskiden 2-3 gün süren kır düğünü şeklinde yapılırdı. Günümüzde ise düğün salonlarında yaklaşık 3-4 saat süren düğünler yapılmaktadır.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Boş vakitlerin artması
- B) Kültürün zaman içinde değişmesi
- C) Ulaşım araçlarının gelişmesi
- D) İletişim araçlarının yaygınlaşma

10. Dinî bayramlarda aile bireyleri bayramlaşır; akrabalar, komşular, arkadaşlar ziyaret edilir. Büyükler ziyaret edilerek elleri öpülür. Bayramlarda sofralar kurulur, akraba ve komşularla bir arada yemekler yenilir. Birbirine dargın insanlar barışır. Uzun süre birbirini görmeye fırsat bulamayanlar bayramlarda birbirlerini ziyaret eder. Eve gelen misafirlere ikramlarda bulunulur.

Buna göre dinî bayramların:

- I. Birlik ve beraberliğin pekişmesi
- II. Sevgi ve saygı duygusunun güçlenmesi
- III. Huzur ve mutluluğun artması

durumlarından hangilerine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

11. Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan Urartular başkentleri Tuşpa'nın etrafını surlar ile çevirerek kale yapmışlardır.

Buna göre Urartular ile ilgili;

- I. Savaşçı bir toplumdur.
- II. Yerleşik hayata geçmişlerdir.
- III. Savunmaya önem vermişlerdir

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II	B) I ve III
C) II ve III	D) I, II ve III

12. Doğu Anadolu gezisi sırasında katıldığı şenlikte kızlarına Damal Bebeği alan anne; Damal Bebeği'nin hikâyesini şöyle anlatmıştır: Damal ilçesine bağlı Seyitveren köyünde yaşayan 70 yaşındaki Gülfidan Atmaca henüz 13 yaşında iken annesinin giysilerini örnek alarak oyun amaçlı bebekler yapmaya başladı. Bu bebeklerin kıyafetleri bu yörede giyilen eski giysilerden, keten, tor, koçak, yelek gibi isimler verilen bölümlerden oluşmaktadır. Gülfidan Atmaca gençlik yıllarında yaptığı bebeği bir yakınına hediye eder, hediye ettiği bebeğin İstanbul'da bir sergide çok beğenilmesiyle Damal Bebeği 1986'da Japonya'da yarışmaya katılır. Yöresel kıyafetleri giydirilerek yapılan Damal Bebeği birinci seçilir. 2002'de kaymakamlık tarafından patentli alınarak bölge ekonomisine katkıya dönüştürülür.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisi Damal Bebeği'nin ortaya çıkmasındaki amaçlardan biri olamaz?

- A) Kendi kültürüne yabancılaşmak
- B) Kültürel mirası yeni nesillere aktarmak
- C) Geçmiş ile bugün arasında ilişki kurmak
- D) Geçmişte giyilen kılık kıyafetleri tanıtmak

13. Kültürümüzün bir unsuru olan düğünlerimiz geçmişten günümüze örf ve adetlerimizi barındırır. Kız isteme, söz, nişan, düğün yemeği gibi gelenekler geçmişten günümüze süreklilik göstermiştir. Ancak eski zamanlarda gelinler at üzerinde götürülürken günümüzde ise otomobil ve konvoy ile gelin gezdirilmektedir.

Metne göre çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürel öğelerin değişime uğraması geleneklerimizin bozulduğunu gösterir.
- B) Kültürümüzün bazı özellikleri zamanla değişim göstermiştir.
- C) Günümüzde düğün geleneği devam etmektedir.
- D) Geleneklerimiz süreklilik göstermektedir.

14. Hayır geleneği; mayıs ve haziran aylarının hafta sonuna denk gelen günlerinde, genellikle özel olarak seçilmiş bir alanda, bütün köy halkının katılımıyla düzenlenen ve çevre köylerin de davetli olduğu, duaların edildiği, birlikte yemeklerin yenildiği, takvime bağlı geleneksel bir törendir. Mevsim olarak tarım işlerinin başladığı döneme rastlayan köy hayırları, yılın bereketli olması ve kötülüklerden korunulması dileğiyle dua etmek, bağış yapmak için düzenlenir.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisi hayır geleneğinin toplumsal hayata katkılarından biri olamaz?

- A) Farklılıkları belirgin hale getirir.
- B) Birlik ve beraberliği güçlendirir.
- C) Toplumsal huzura katkı sağlar. Kurum
- D) Sosyal dayanışmayı arttırır.

15. Anadolu'nun ilk uygarlıklarından biri olan Hititler, Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısını ve Mısırlılardan öğrendikleri hiyeroglif yazısını kullanmışlardır.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Çivi yazısını kullanan ilk uygarlık Hititlerdir.
- B) Toplumlar birbirlerinden etkilenmişlerdir.
- C) İlk merkezi krallıklar Anadolu'da kurulmuştur.
- D) Dünyanın ilk kütüphanesini Sümerler kurmuşlardır.

16. Mezopotamya'da yaşayan uygarlıklara ait olan zigguratlar genellikle yedi katlı olup üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm buğday, arpa gibi mahsullerin saklandığı depo; ikinci bölüm ibadet yeri ve okul olarak; üçüncü bölüm ise gözlemevi olarak kullanılmaktadır.

Verilen bilgilere göre zigguratların;

- I. Eğitim
- II. Tarım
- III. Astronomi

faaliyetlerinden hangilerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

17. Yaz tatilinde babasıyla birlikte Anadolu Medeniyetleri Müzesine giden Metehan, MÖ 1800-750 yılları arasında yaşamış bir medeniyete ait demir kılıçlar ve altından yapılmış süs eşyaları görmüştür. Ayrıca yünlü dokumadan yapılmış kumaş parçaları, tohum kalıntıları, at eğerleri gibi eşyaları da incelemiştir.

Buna göre Metehan'ın incelediği medeniyet hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ticaretleri gelişmiştir.
- B) Tarımla uğraşmışlardır.
- C) Madencilikte ilerlemişlerdir.
- D) Hayvancılıkla uğraşmışlardır

18. Sümerler, Mezopotamya'da kurulmuş ilk uygarlık olarak bilinir. Çivi yazısını icat ederek insanlık tarihine önemli katkılar sağlamışlardır. Sümerler, astronomi ve geometri alanında da önemli çalışmalar yapmışlardır. Bir üçgenin iç açılarının toplamının 180 derece olduğunu hesaplamış, Ay yılı esasına dayanarak takvim hazırlamışlardır.

Buna göre Sümerler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çok tanrılı din anlayışına sahiptirler.
- B) Ticari faaliyetler sayesinde zenginleşmişlerdir.
- C) Mezopotamya'nın en güçlü devleti olmuşlardır.
- D) Bilimsel alanda önemli çalışmalar yapmışlardır.

19. Anadolu'nun ilk uygarlıklarından biri olan Hititler, Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısını ve Mısırlılardan öğrendikleri hiyeroglif yazısını kullanmışlardır.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Çivi yazısını kullanan ilk uygarlık Hititlerdir.
- B) Toplumlar birbirlerinden etkilenmişlerdir.
- C) İlk merkezi krallıklar Anadolu'da kurulmuştur.
- D)) Dünyanın ilk kütüphanesini Sümerler kurmuşlardır.

20. Ülkemizde kutlanan bayramlarla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Nevruz bayramı baharı müjdeli.
- B) Kurban bayramı millî bir bayramdır.
- C) Hıdırellez bayramı mevsimlik bayramdır.
- D) Cumhuriyet bayramı millî bir bayramdır.

SOSYAL BİLGİLER 5.SINIF 1. ÜNİTE CEVAP ANAHTARI

A) 1) Y 2) D 3) Y 4) D 5) D

B) 1) Aile 2) Hala 3) Eğitim 4) Çok boyutluluk 5) Rol

C) 1. Çıkış

D) 1. Çıkış

E) 1. Bulmaca Cevapları:

1-Sağlık 2- Sosyalleşme 3- Birey 4- Rol 5- Aile
6- Hak 7- Sorumluluk 8- Eğitim 9- Plan

F) 2. Bulmaca Cevapları:

1- Sorumluluk 2- Aile 3- Çocuk Hakları Bildirgesi 4- Spor
5- Oyun 6- İş Bölümü 7- Grup 8- Trafik 9- Okul 10- Lider

G) 1-D 2-D 3-D 4-D 5-Y

H) 2. Çıkış

1	C	11	C	21	A
2	D	12	A	22	C
3	B	13	C	23	B
4	D	14	B	24	D
5	A	15	D	25	D
6	C	16	A	26	C
7	B	17	D	27	B
8	D	18	C	28	A
9	B	19	B	29	C
10	A	20	B	30	D